

SNARFSLAKER 133

BLONDE HAREN 2

Weinigen hebben zich zo langdurig en uitputtend met de kleurenleer bezig gehouden als Goethe. Zijn inzichten hadden in het begin van de negentiende eeuw weliswaar een wisselende uitstraling op de wetenschappers uit die tijd maar de meeste natuurkundigen moesten er niets van hebben. Echter van geleerden als Schelling, Hegel, Schweiger, Seebeck en een tijd lang van de wijsgeer Schopenhauer kreeg hij veel bijval. Goethe bevond zich aan het begin van de negentiende eeuw op het breukvlak van twee wetenschapsopvattingen. Volgens Prof. dr. H.A.M. Snelders, hoogleraar in de geschiedenis van de natuurwetenschappen, waren natuurfilosofen als Hegel en vooral ook Schelling - zo in hun filosofieën verzonken, dat zij elke proefneming verafschuwden en deze ook afwezen als middel om tot klaarheid te komen. In feite hebben we het hier over een botsing tussen de 'romantische wetenschappers' en de 'empirische wetenschappers'. Romantisch vanwege de fantastische denkbeelden en theorieën die werden ontworpen, tegenover de goed gedocumenteerde empirische wetenschappers zoals wij die in de moderne tijd nog steeds kennen. Wat Goethes wetenschappelijke bijdragen vooral interessant maakt, zo lezen we in een interview met Snelders, zijn zijn proefnemingen. Die zijn door hun grote kwaliteit ook voor de moderne wetenschapper van vandaag nog te controleren. Op de vraag of Goethes kleurenexperimenten herhaalbaar zijn, antwoord Snelders dat ze hem af en toe wat vreemd voorkomen, maar dat dit komt omdat ze zo weinig gemeen hebben met proeven die we kennen uit de fysicaleerboeken waarmee iedereen tegenwoordig is opgegroeid. Misschien dat we soms twifelen aan de waarde van zijn interpretaties, zegt Snelders. Maar wat geeft dat?

"Ik zeg van sommige voorwerpen ook dat ze blauw zijn, terwijl mijn vrouw zegt dat ze groen zijn." Goethes interpretatie van kleuren kun je aannemen of verwerpen op grond van wat je er persoonlijk in ziet. Dat vindt Snelders niet 't meest interessante deel van diens kleurenleer. "Belangrijker is dat hij ons een goed samenhangend theoretisch geheel heeft nagelaten waarin kleuren een plaats hebben.

Zijn gedachten welke kleuren het best bij elkaar passen en welke niet. Wie Goethe er op naleest zal merken dat hij zich op een bepaald ogenblik enorm fel afzet tegen Newton. Dat doet hij als hij zelf helemaal overtuigd is geraakt van de opvattingen die hij uitwerkt. Je zou kunnen zeggen: Goethe ging uit van een veronderstelling. Dat wil zeggen: hij had al een theorie die hij wilde bewijzen. De hedendaagse wetenschap gaat uit van de waarneming van het experiment, en interpreteert dat vervolgens. We doen waarnemingen en op grond daarvan stellen we de theorie bij. Hoewel er bij elke nieuwe stap dan toch weer een theorie bedacht moet worden. Dat is niet vrijblijvend.

We kunnen dus net zo goed proefjes verrichten die de eigen theorie bevestigen. Het zwakke punt bij Newton is dat je niet kunt bewijzen dat het licht dat hij door

een klein gaatje laat vallen, de realiteit weerspiegeld. Je weet niet of dat de werkelijkheid is. Je kunt zijn conclusie aanhangen, maar je kunt ze ook verwerpen. Voor de Engelse wis-, natuur- en sterrenkundige Isaac Newton bestond het licht uit kleine deeltjes. Maar ook dat was een hypothese; hij was gewoon aan 't redeneren, hij kon niet bewijzen dat het licht uit deeltjes zou bestaan. De deeltjestheorie is een mechanistische theorie, die het heelal opvat als een soort machine, opgebouwd uit kleine deeltjes die allemaal op elkaar inwerken. Goethe moest daar niets van hebben, hij ging uit van een heel ander uitgangspunt. "En als je in iets anders gelooft, kom je met een ander antwoord. Dat is het hele punt. De proefjes van Goethe zijn overigens met behulp van Newton nog niet eens zo eenvoudig te verklaren. Goethes vraagstelling was totaal anders dan die van Newton. Dat maakt het allemaal zo gecompliceerd. Newton vraagt: wat is de natuur van het licht; Goethe vraagt wat is de natuur van de kleuren? Newton en Goethe zitten op zulke verschillende golflengten." Newton had geconcludeerd dat het witte licht een optelsom moest zijn van alle kleuren en bijna iedereen was het er wel over eens, hij had zo'n beetje de hele wereld met zijn ontdekking verlicht.

(wordt vervolgd)

KORT NIEUWS

BERICHT VAN PIM LAMMES

Nog niet zo erg lang geleden werd ik als redacteur van ons clubblad aangenaam verrast met een bericht van Pim Lammes uit het Limburgse Tegelen.

De meeste van ons zullen nog nooit van hem hebben gehoord maar een aantal oud gediende bij Lasker zullen zich hem nog wel herinneren. Pim is zowat vijfentwintig jaar lang lid van onze vereniging geweest en is zo'n tien jaar geleden vertrokken. Verder laat hij ons weten dat hij sinds twee jaar de schaakstukken heeft opgepakt en weer bij de Tegelse Schaakvereniging is begonnen. Hij is bij toeval op de site van Lasker terecht gekomen omdat hij een website voor de Tegelse Schaakvereniging aan het bouwen is. Jammer is, zo schrijft hij, dat er nog maar een handje vol spelers van 'vroeger' zijn over gebleven. Ook dat hij verrast was te vernemen dat het oude Lasker toernooi nog steeds bestaat en hij van plan is om 't komende toernooi maar eens te gaan deelnemen.

Voor geïnteresseerden is de schaakvereniging van Pim onder www.tegelsesv.nl op het net te vinden.

ANALYSE VAN EEN VREEMDE PARTIJ

Volgende week zal er, als we Piet Vlaanderen mogen geloven, een analyse van één van de meest vreemdste partijen ooit in het clubblad verschijnen. Hoe het allemaal precies in zijn werk is gegaan tegen grootmeester Van der Kolk weten we nog niet, maar volgens nog onbevestigde berichten is Vlaanderen ook deze keer weer door het oog van de naald gekropen.

CRUCIALE ZET NIET GEZIEN

Zowel Cees van Diepen als Frans van der Eng hebben in hun onderlinge partij de cruciale zet b4 x c3 niet gezien. De eerlijkheid gebied te zeggen dat Cees zijn partij in de zesde ronde waarschijnlijk niet had hoeven verliezen.

BEREND VAN DE PUTTELAAR

Berend van de Puttelaar heeft zich voorlopig een paar weken als gastspeler uit de onderlinge competitie teruggetrokken. Hij zal zich in deze periode van afwezigheid bezinnen op de vraag of hij zich zal aanmelden als lid van onze vereniging.

MET STIP GESTEGEN

In de zesde ronde van de onderlinge competitie is Sammie Leijen er in geslaagd om voor de tweede achtereenvolgende keer de overwinning te behalen. Dit keer was 't Jack Krombeen die er aan moest geloven en daardoor stijgt één van de jongste spelers met stip.....!

BEKER COMPETITIE

Met grote voortvarendheid heeft wedstrijdleader Frans de eerste ronde van de Jacques Beerens Beker afgesloten. Het deelnemersveld is na een hevige maar zeer sportieve strijd de helft kleiner geworden. Als bijzonderheid moet vermeld worden dat onze Piet Vlaanderen dankzij een ingelaste loting alvast tot de kwart finale is doorgedrongen (!).

De indeling voor de tweede ronde ziet er als volgt uit:

Daan Kleijn	-	Rob Jongens
Frans van der Eng	-	Folkert Hildama
Jan Dijkhuizen	-	Theo Vijn
Henk Graafsma	-	Joost van der Kolk
Cor Leijen	-	Jolanda Vos

Bovengenoemde spelers krijgen in principe de hele maand november de tijd om de geplande wedstrijd te spelen.

STANDEN BIJ DE JEUGD

Als we straks verder lezen zullen we eindelijk weer eens wat over de stand bij de jeugdafdeling kunnen lezen. Op speciaal verzoek van onze jeugdleider Frans heeft de redactie de standen enige tijd achterwege gelaten.

AFBERICHTEN OPSCHRIJVEN

Al meer dan eens is het voorgekomen dat er, hoe goed bedoelt ook, op de speelavond mondeling afbericht aan de wedstrijdleader wordt gegeven. Op zich wel een prettige mededeling, maar aan de andere kant moeten we ons realiseren dat het warrige hoofd van schaker Frans zoiets ook kan vergeten. De gedachte is dan ook dat de gedane belofte voortaan door u zelf op het daarvoor bestemde uitslagen-formulier wordt opgeschreven.

Telefoon: 075 – 6402347

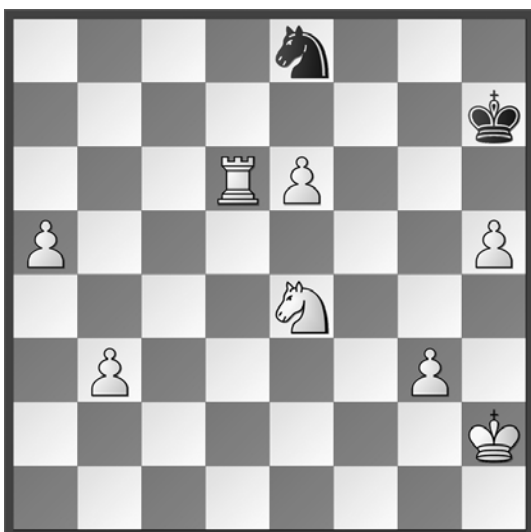
Mail: kallisto@planet.nl

(voorzover nodig op de speeldag zelf, wordt u vriendelijk doch dringend verzocht dat vóór 17.15 uur te doen)

UITSLAGEN VAN 23 OKTOBER

Theo Vijn	- Cor Leijen	0 – 1
Sammie Leijen	-Jack Krombeen	1 – 0
Henk Graafsma	-Jacques Pauwels	0 – 1
Joost van der Kolk	-Piet Vlaanderen	0 – 1
Frans van der Eng	-Cees van Diepen	1 – 0
Wim Winter	-Jolanda Vos	0 – 1
Willem van den Berg	-Rob Jongens	0 – 1

WIT GEEFT MAT IN 5

DE STAND NA DE 6^e RONDE SENIOREN

1.	70	Cor Leijen	416.00
2.	69	Piet Vlaanderen	366.00
3.	68	Jolanda Vos	354.50
4.	67	Theo Vijn	312.50
5.	66	Jacques Pauwels	311.11
6.	65	Henk Graafsma	300.44
7.	64	Jan Dijkhuizen	277.62
8.	63	Frans van der Eng	276.00
9.	62	Wim Winter	270.79
10.	61	Rob Jongens	253.59
11.	60	Jan Komen	233.80
12.	59	Joost van der Kolk	231.50
13.	58	Gerrit van Twuijver	208.47
14.	57	Willem van den Berg	206.00
15.	56	Daan Kleijn	196.31
16.	55	Sammie Leijen	196.00
17.	54	Jelle Lensen	187.00
18.	53	Folkert Hildama	182.83
19.	52	Cees van Diepen	181.66
20.	51	Jack Krombeen	177.60
21.	50	Geert Hersbach	164.83
22.	49	Berend van de Puttelaar	76.02

DE STAND NA 4^e RONDE JUNIOREN

1.	35	Wouter Riens	140.00
2.	34	Kas van Berkum	135.00
3.	33	Martijn Buur	130.00
4.	32	Tijn Gabroels	105.00
5.	31	Pepijn Rood	80.00

PARTIJ VAN DE WEEK

Frans van der Eng - Cees van Diepen
(Philidor verdediging) Onderlinge 2009

1.	Pg1	-	f3	-	d7	-	d6
2.	e2	-	e4	-	e7	-	e5
3.	h2	-	h3	-	Lf8	-	e7

Zwart wijkt af. Meestal wordt hier f7-f5 gespeeld. Beide spelers gaan nu op eigen kracht verder.

4. Pb1 - c3 - c7 - c6
5. b2 - b3 - Pg8 - f6
6. Lc1 - b2 - 0 - 0
7. Lf1 - e2 - h7 - h6
8. 0 - 0 - a7 - a6
9. Pf3 - h2!?

10. d2 - d3 - b7 - b5!
11. f2 - f4 - Lc8 - e6
12. f4 - f5 - Dd8 - c8!?
13. Le2 - g4 - Le6 - d7
14. Dd1 - f3 - a6 - a5
15. Pc3 - e2 - b5 - b4
16. Ta1 - c1 - Kg8 - h7
17. Ta1 - c1 - c6 - c5 !

Wellicht is het beter om met d2 - d4 het initiatief te nemen.

Ook e5 x f4 moet zeker in aanmerking worden genomen.

Zeer juist. Op deze manier wordt wit in het defensief gedwongen.

17. c2 - c3 - Pb8 - c6
 18. d3 - d4??

Wit heeft moeilijkheden en neemt veel risico om te proberen wat tegenspel te krijgen. De pion op d4 is immers op termijn niet meer te houden. Wellicht is het dan toch maar beter om gewoon c3 - c4 te spelen.

27. d4 x c5 - d6 x c5
 28. c3 x b4 - c5 x b4
 29. Lb2 x e5!?

30. Le5 x f6 - Dc8 - e6
 31. Tc1 - f1? - Ld8 x f6

Ph2 - g4 moet ook als sterk in
 aanmerking worden genomen.

Ook nu wordt er weer een belangrijke
 voortzetting gemist. Met 31. Tc1 x c6,
 De6 x c6; 32. Ph2 - g4 behaalt wit
 natuurlijk direct voordeel.

32. Kg1 - h1 - Tg8 - f8
 33. Tf3 - f2 - Pc6 - e5
 34. Pe2 - d4 - De6 - d7
 35. Pd4 - f5 - Pe5 - d3
 36. Tf2 - d2 - Tf8 - d8
 37. Ph2 - f3 - Dd7 - b5
 38. Kh1 - g1 - Pd3 - f4
 39. Td2 x d8 - Lf6 x d8
 40. Pf5 - d6 - Ld8 - b3
 41. Pd6 x b5 - Lb6 x e3+
 42. Kg1 - h2 - Le3 - c5
 43. g2 - g3 - Pf4 - g6??

Over en uit. Met Pf4 - e6 zullen we nog
 even op de ontknoping van een partij
 met wisselende kansen moeten
 wachten.

44. Pf3 x g5 - h6 x g5
 45. Tf1 x f7+_ - Kh7 - h6
 46. Tf7 - f5

Zwart geeft op.

Belangrijke telefoonnummers

Voorzitter:	Jan Komen	0251-311466
Secretaris:	Cees van Diepen	06-51927325
Penningmeester:	Willem van den Berg	0251-314779
Jeugdzaken	Thera de l'Orme theradelorme@casema.nl	06-20230524
Externe wedstrijdleder:	Wim Winter	0251-314733
Interne wedstrijdleder:	Frans van der Eng	075-6402347 06-51311193
Redactie:	kallisto@planet.nl	
Lasker op internet:	www.usglasker.nl	